

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Мануальна терапія
Освітня програма	Фізична терапія
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
Викладач	Євген СЕРГАН, старший викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	https://kbft.rshu.edu.ua/
E-mail викладача:	serganrivne@gmail.com
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Мануальна терапія» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про загальні основи та положення, форми і методи мануальної. терапії, та практичного застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні і реабілітації хворих.

Завданням навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти комплекс знань щодо відновлення нормальної функції опорно-рухового апарату руками фахівця, що включає зняття болю та спазмів м'язів, корекцію положення хребців і суглобів, усунення функціональних блоків, покращення кровообігу та рухливості, а також відновлення біомеханіки тіла для позбавлення від багатьох захворювань хребта та суглобів, часто дозволяючи уникнути ліків чи операцій.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОПП в результаті вивчення дисципліни «Мануальна терапія» у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані відповідні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни «Мануальна терапія» здобувач повинен оволодіти наступними програмними результатами навчання:

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 13. Вміти обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- визначати ключові поняття мануальної медицини та її значення в системі медичної допомоги.;
- нейрогуморальні та нейрофізіологічні основи теорії мануальної медицини;
- діагностичні методи та різновиди мануальної терапії;
- застосування методик та методів мануальної терапії в комплексних програмах реабілітації

вміти:

- діагностувати патологію за допомогою мануальних методів;
- застосовувати методи мануальної терапії в комплексному лікуванні хворих для більш швидкого відновлення здоров'я, збереженні якості життя та попередження або ліквідації наслідків патологічного процесу

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Вступ. Мануальна терапія в системі фізичної реабілітації.

Тема 1. Загальні основи та положення мануальної терапії. Мануальна медицина в історичному аспекті. Сучасні уявлення про мануальну терапію, та її значення в системі медичної допомоги.

Тема 2. Анатомічні, біомеханічні і фізіологічні основи мануальної терапії. Біомеханіка, як теоретична база мануальної медицини. Людина – як біомеханічна система та її властивості. Структурні і функціональні особливості сенсорних систем. Нейрогуморальні основи теорії мануальної медицини. Нейрофізіологічні основи мануальної медицини. Закони нейрофізіології. Уява про сегментарну іннервацію органів. Регуляція рухової діяльності людини.

Тема 3. Діагностичні методи мануальної терапії а також функціональна, рентгенологічна, МРТ, КТ діагностика в мануальній терапії. Загальні правила та принципи проведення мануальної діагностики. Алгоритм діагностики. Поняття та структура мануального діагнозу. Опитування, огляд хворого. Візуальна діагностика статичного та динамічного рухового стереотипу. Клінічний аналіз рухів пацієнта. Пальпаторна мануальна діагностика. Правила та методи пальпації, поверхнева та глибока пальпація. Активні та пасивні рухові тести. Рентгенологічна, МРТ, КТ діагностика в мануальній терапії.

Тема 4. Різновиди мануальної терапії. Види та принципи лікувального впливу . Технічні різновиди мануальної терапії. Застосування загальної та спеціальної техніки мануальної терапії.

Змістовий модуль 2. Застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії.

Тема 5. Сучасні розробки і методи мануальної терапії при ушкодженнях хребта. Сучасні розробки і методи мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

Тема 6. Методики мануальної терапії у дітей та підлітків. Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків. Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату. Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість. Відомості про підліткові відхилення у осанці. Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей.

Тема 7. МТ при порушенні функцій суглобів. Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви. Сучасні принципи лікування. Основні методики МТ для відновлення функцій суглобів..

Тема 8. Особливості травматизму у спортсменів. Сучасні методики МТ. Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті. Класифікація ефективності використання МТ при спортивному травматизмі. МТ на різних етапах підготовки спортсменів.

Тема 9. Особливості методики МТ у інвалідів з ушкодженнями опорно-рухового апарату. Особливості методики МТ у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату. Причини набуття інвалідності. Категорії інвалідності. Значення МТ в загальній реабілітації. Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок.

Тема 10. Особливості методики МТ при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем. Особливості виникнення захворювань нервової системи. Особливості МТ при захворюванні нервової системи. МТ при невриті та невралгії. Особливості застосування МТ в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП.

Тема 11. Особливості методики МТ при захворюваннях органів травлення. Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання. Застосування МТ в комплексному лікуванні хронічних захворювань. Особливості МТ при захворюваннях органів травлення.

Тема 12. Мануальна терапія в системі фізичної і медичної реабілітації, та реабілітації осіб які стали інвалідами під час проходження військової служби та осіб що постраждали під час військових дій. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування прийомів мануальної терапії при лікуванні та реабілітації осіб які стали інвалідами під час проходження військової служби та осіб що постраждали під час військових дій. Основні методичні підходи та особливості проведення, алгоритм застосування та оцінка ефективності мануальної терапії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- 1.Вакуленко Л.О., Клапчука В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2019.372 с.
- 2.Відновлювальні засоби працездатності у фізичній культурі і спорті : Підручник. Чернівці: Книги –ХХІ, 2009. – 432 с
- 3.Філак Я.Ф., Філак Ф.Г. Масаж і нетрадиційний масаж: підручник. Ужгород: ФОП Сабов А.М.. 2015.336 с
- 4.Руденко Р. Є. Масаж : навч. посіб. Львів : Сплайн, 2013. – 304 с. ISBN 978-966-2328-51-6
- 5.Яровий В.К. Клінічна мануальна медицина. Навчальний посібник. - Вінниця: Нова Книга, 2008. 320 с.

Додаткова

1. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: [навчальний посібник]. Київ : Олімпійська література, 2006. 196 с.
2. Сергєєв В.М. Народні методи оздоровлення / популярні оздоровчі системи. Методичні вказівки. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 72с.
3. Сергєєв В.М. Нетрадиційні методи оздоровлення. Методичні рекомендації . Луцьк.- Вежа-Друк. 2018. 83с.
4. Єфіменко П. Б. Техніка та методика класичного масажу : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. 2- е вид., перероб. й доп. Харків : ХНАДУ, 2013. 296 с.
5. First Aid Manual. The Step-by-Step Guide For Everyone (Irish edition). :DK (Dorling Kindersley). 2017. 288с.
6. Keer R. Hypermobility syndrome: Recognition and management for physiotherapists / Keer R., Grahame R. Harley Street, 2003. 234 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека РДГУ <http://library.rshu.edu.ua/>
2. Сайт Українського товариства фізичної та реабілітаційної медицини: <http://www.utfrm.com.ua/>
3. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету. Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних робіт; оцінка (бали) за екзамен.

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2								Модульний контроль	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
6	6	6	6	8	8	8	8	8	8	8	8	12	100

Критерії оцінювання по видах діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності*	Оціночні бали*	Кількість балів
1	Підготовка до лабораторних занять	2	24
2	Колоквіум	5	10

3	Самостійна робота	2	24
	Модульний контроль	12	12
Разом		60	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіку освітнього процесу. Перескладання модулів, заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами та деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної та індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми дисципліни «Мануальна терапія», затвердженої на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії (протокол № 7 від 24 червня 2025р.).